

MERKURIOAREN KUTSADURA MUGATZEKO LEGEDIA EGOKITZEAR DA EUROPAR BATASUNA

2013. urtean Nazio Batuen Erakundeak Minamatako Hitzarmena adostu zuen, merkurioak eragindako kutsadurari mundu osoan erantzuna emateko asmoz. Orain, Europako Batzordea, hitzarmena oinarri hartuz, legedi propioa berritzeko pausoak ematen ari da. Hainbat taldek lege proposamena nahikoa ez dela uste dute, eta araudia zorroztearen alde agertu dira.

Igor Agirre
@igoragirre

Merkurioak giza osasunean eta ingurumenean dituen eragin negatiboez arduratuta, Nazio Batuen Ingurumen Programak (NBIP) merkurioaren inguruko lehenengo ebaluazio globala egin zuen 2002. urtean. Bertatik ateratako ondorioak 2013an berritu zituen taldeak. 2009an, ordea, NBIPko administrazio kontseiluak juridikoki loteslea izango zen nazioarteko akordio bat osatzea adostu zuen eta horren ondorioz sortu zen 2013. urteko urrian eta NBEren babesean Minamatako Hitzarmena.

Merkurioaren kutsadurari aurre egiteko, nazioarteko hitzarmenak Japoniako Minamata hiriarren izena hartu zuen. XX. mendearen erdialdean, hiri horretako biztanle ugari merkurioz kutsatutako arrain eta mariskoa jateagatik pozoitu ziren. Gertaera horregatik hain zuzen, Minamatako gaixotasuna deitzen zaio merkurio intoxikazio larriak sortzen dituen sindrome neurologikoari.

Hitzarmena aurkeztu eta berehala, hainbat estatuk izenpetu zuten. Gaur egun, 128 sinatzaile ditu merkurioari buruzko nazioarteko akordioak. Onartu zen garaian, 2013. urtean, 2016rako loteslea izatea espero zen. Sinadura horiek, ordea, ez dituzte bertako araudi

eta jarraibideak betetzera derrigortzen estatu sinatzaileak. Minamatako Hitzarmena lotesle bilakatzeko, 50 estatuk berretsi behar dute akordioa; hau idazteko unean, 29k besterik ez dute egin. Tartean, Frantziako eta Espainiako Estatuak hitzarmena sinatuta badute ere, oraindik ez dute berresteko pausoa eman.

Minamata Europako legedira

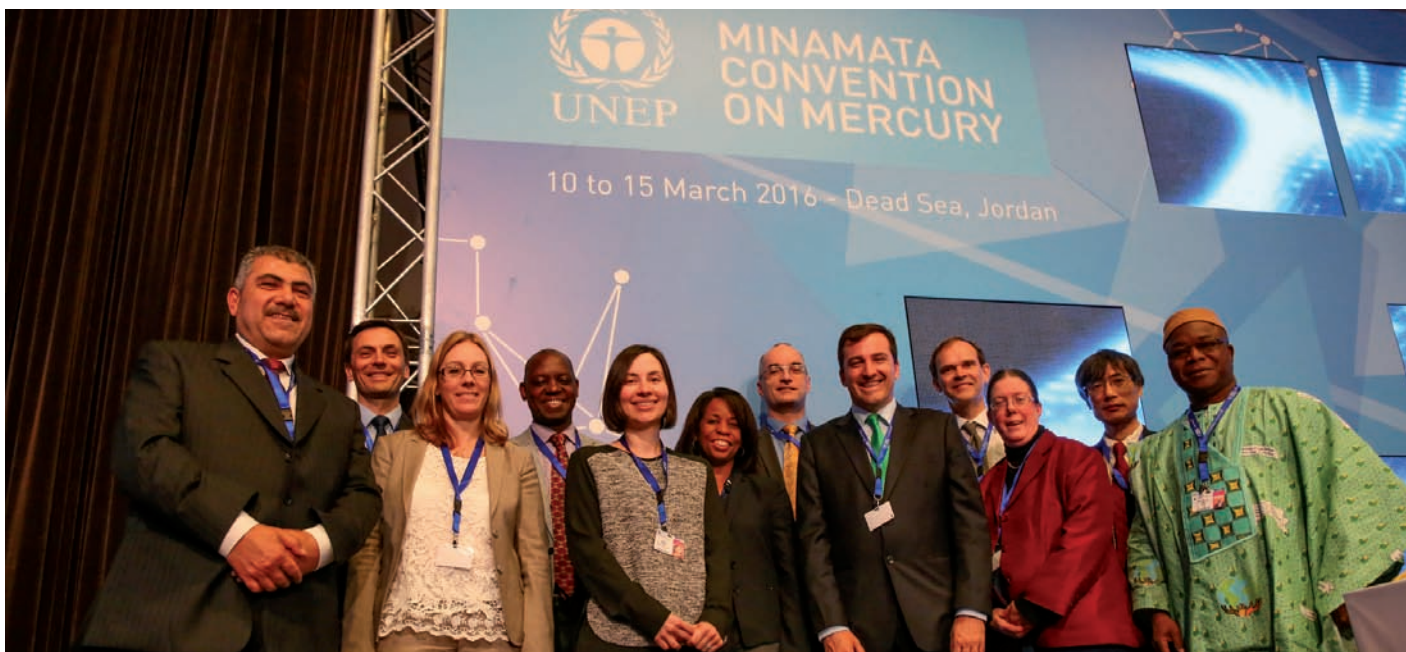
Gaur egun, Europar Batasuneko legeek merkurio purua eta merkurioa duten konposatuak esportatzea debekatzen dute, zenbait produktutan merkurioa erabiltzea galarazten dute eta merkurioak sortutako kutsadurari erantzuna eman nahi diete. Hala ere, alde batzuk daude Minamatako Hitzarmenaren eta EBN indarrean den legediaren artean. Hutsune horiek betetzeko asmoarekin, 2016ko otsailaren 2an Europako Batzordeak bi proposamen luzatu zituen

» Europar Batasuneko legeek merkurioa esportatzea eta zenbait produktutan erabiltzea debekatzen dute

Minamatako akordioa onartzeko aukera moduan: bata, Europar Batasunaren izenean hitzarmena berrestea edo bigarrena, merkurioari aurre egiteko araudi berria proposatzea. Azkeneko horri jarraituz, lege proposamen berria prestatzen ari da Batzordea.

Orain arte, 2008ko Merkurioa Esportatzea Debekatze Araudia da gaiaren inguruko xedapen legal nagusia Europar Batasunean. Lege horren bidez debekatu zen EBk zenbait merkurio esportazio egitea 2011. urtetik aurrera. Zehazki, metalaren konposatuak eta haiekin egindako nahasketak –pisuaren %95 gutxienez merkurioa den kasuetan– esportatzea dago galarazita orduan; aldiz, debekuak ez die eragiten bestelako merkuriodun produktuei.

Europar Batasuneko legedia Minamata egokitzeko proposamenen artean daude, besteak beste, merkurioaren inportazioa debekatzea artizan erabilerarako eta eskala txikiko urre meatzaritzarako. Horrekin batera, 2018rako, hortzetarako amalgama forma kapsulatuan soilik erabili ahalko da eta 2021. urte amaierarako hortzetako amalgamaren erabilera gradualki deuseztatzea proposatu da. Merkurio kantitate jakin bat duten produktuak esportatu, inportatu eta fabrikatzea ere arautu nahi dute proposamen berriaren bidez, eta aldi berean, merkurioaren erabilera berriak eragotzi nahi dituzte.

Lerro hauen gainean, Minamatako Hitzarmenaren azkeneko bilera, Jordanian. Ezkerreko argazkian, artisautzako urre meatzariak, merkurioa erabiltzen. Eskuinean, hortzetako amalgama; Europako Batzordeak proposatu du 2018rako forma kapsulatuak bakarrik erabili ahal izatea halakoak, eta 2021era bitartean gradualki erabilera deuseztatzea.

Kritikak lege proposamenari

Araudiaren zirriborroen jarraipena egin ondoren, Europako Ingurumen Bulegoak anbizio gutxiko proposamena aurkezteko kritikatu dio Europako Batzordeari. Beste gauza askoren artean, merkurio gehigarria duten produktuen esportazioa debekatzeko baldintzak gogortzea eskatu dute eta merkurioaren erabilera gradualki ezabatzea odontologian eta prozesu industrialetan. Suediak ere proposamena kritikatu du EBko Ingurumen Kontseiluan, anbizio gutxi duela iritzita, batez ere hortzetako amalgamei dagokienez.

Europako Ezker Unitarioa/Iparaldeko Ezker Berdea talde parlamentarioak ere kritikatu du Europako Batzordeak aurkeztutako lege proposamena. Taldearen ordezkariak, Stefan Eck eurodiputatu alemaniarra, ikuspegi "minimalista" izatea eta anbizio falta egotzi dizkio Batzordeari, merkurioaren kutsadurari eta elementu horrek osasun publikoan sortzen dituen eragin negatiboei aurre egiteko orduan. "Batzor-

dearen proposamena 'araudi hobea'-ren biktima izan da", dio Eckek, burokrazia gutxituz arautze-prozesuak sinplifikatzeko helburua duen Jean-Claude Junckerren estrategia kritikatu. "Metodo errentagarria aukeratzea kaltegarria da eta ez dator bat Minamatako Hitzarmenarekin. Argi dago proposamenak ez diola behar bezain besteko arreta jartzeko interes publikoari", adierazi du alemaniar parlamentariak.

Hainbat talde ekologistak abian jarritako Zero Merkurio Kanpainaren koordinatzaile Elena Lymberidi-Settimoren arabera ere, "Batzordeak gutxienekoetan oinarritutako proposamena aurkeztu du; legedia hobetzearen aitzakiapean, proposamenak kontsulta publikoa, industria aurrerakoiaren ahotsa eta merkurioaren inpaktua ebaluatzen duten aurkikuntza zientifikoak baztertzen ditu".

Europako Alderdi Berdea EBtik kanpoko herrialdeetatik merkurioa inportatzea debekatzearen alde dago, lege proposamenak diogen moduan. Bestalde, Europar Parlamentuko Equo alderdiko

bozeramaile Florent Marcellesik azaldu duenez, "Batzordearen lege proposamenak, Minamatako Hitzarmenak baino asmo handiagoak baditu ere, merkuriodun produktuak EBtik kanpora esportatzeko eskubidea mantentzea ekarriko luke, europar barne merkaturan produktu horiei mugak ezartzen zaizkien arren". Marcellesiren hitzetan, "onartezina da politika hori, pertsonen osasunak balio bera baitu Europako herrialdeetan eta Europatik kanpokoetan".

Ekologistak Martxan taldeko Leticia Baselgaren arabera, Minamatako Hitzarmena bera ere ez da nahikoa merkurioaren arazoari aurre egiteko. Baselgaren esanetan, "hitzarmena motz geratzen da, denbora luzeegia ematen duelako proposatzen dituen neurriei erantzuteko". Hala ere, beraren ustez, merkurioaren gaian arazoa legez kanpoko merkataritza da. Hori horrela, Indonesia, Mexiko eta Asia ekialdeko hainbat herrialdeetan agertzen ari diren merkurio meatze berriak salerosketa gune garrantzitsu bilakatzen ari dira.

» Giza erabileraren ondorioz munduan sortutako merkurio emisioen %6 eragiten du Europak; iturri nagusiak ikatza erabiltzen duten zentral termikoak eta kloroaren industria dira

Jarduera horrek mundu mailako urre-meatzaritza artisauak duen merkurio eskaria elikatzen du, bereziki Asian eta Latinoamerikan.

Merkurioaren erabilera Europan

Giza erabileraren ondorioz munduan sortutako merkurio emisioen %6 eragiten du Europak. Nolanahi ere, Europako Ingurumen Agentziak 2015ean argitaratutako datuen arabera, Europar Batasuneko kideen merkurio isuriak %74 gutxitu dira 1990etik 2013ra. EBko merkurio kutsatzaile nagusiak Polonia (%17,2), Alemania (%17), Italia (%13,4), Erresuma Batua (%10,1) eta Espainiako Estatuak (%8,9) dira.

Europan, merkurio kutsadura iturri nagusiak ikatza erabiltzen duten zentral termikoak eta kloroaren industria dira. Horiekin batera, meatzaritzak eta hondakinen deuseztatzeak ere eragin handia dute.

Europar Batasunean RASFF (ingeleseko sigletan) izeneko alerta sistema dago jantzi-eraketarako eta pentsuetarako. Bertako datuen arabera, 2015. urtean metal astunen-

ERRAUSTEGIETAKO TXIMINIAK, BESTE MERKURIO ITURRI BAT

Hondakinak erretzea da merkurioa ingurunera zabaltzeko errudun nagusietakoa. Erraustegien tximiniek merkurioa jaurtizten dute airera, baita zementu-fabrikek ere. Ekologistak Martxaneko Leticia Baselgaren esanetan, "erraustegiak arrisku-tsuak badira ere, zementu-fabriketako tximinietatik zabaltzen dena gutxiago zaintzen da".

Merkurioa zabaltzearen arrazoia da erraustegietan erretzen diren materiale-tako metal pisutsuak ez direla suntsitzen errauste prozesuaren bidez. Baselgaren arabera, horixe gertatzen da adibidez erretzen diren pilekin. Greenpeacek 2001. urtean argitaratutako txosten ba-

tean argitzen denez, erraustegietako tximinietatik kanporatzen diren metal pisutsuen maila asko gutxitzea lortu da azken urteetan teknologiaren ondorioz, merkurioaren kasuan izan ezik.

Erraustegien adibidea gurera ekarrita, Bizkaiko Zabalgarbi erraustegiak, esaterako, 2012. urte osoan 1.484 gramo merkurio zabaldu zituen airera tximinia nagusitik. Isuri hori Bilboko biztanleen artean banatuz gero, biztanle bakoitzak 4,27 miligramo merkurio irentsiko lituzke urtean. Datu esanguratsua, Osasunaren Mundu Erakundeak 70 kiloko pertsona batentzat urteko 6,06 miligramoko merkurio kopurua baitu zehaztuta onargarri moduan.

gatik 138 abisu eman ziren, eta elementu horien guztien artean, merkurioaz gain, kadmioa, beruna eta artsenikoa ere baziren, besteak beste. Dena dela, 104 kasu arrainetan eta bestelako arrantza-pro-

duktuetan agertutako merkurioarengatik izan ziren. Aipatzekoa da arrainetan legez onartutakoa baino merkurio gehiago izateagatik emandako abisuen %65 estatu bakarrari zegozkiola: Espainiakoari. ■

Aisialdian balioetan hezteko ikastaroak Bizkaiko Urtxintxa Eskola

- Aisialdiko begiralea
- Aisialdiko zuzendaria
- Jendarte kultur dinamizatzailea
- Hezkidetzan aditua
- Feminismoan sakontzen
- Haurren parte-hartzean murgiltzen
- Aniztasun funtzionala aisialdian aditua
- Kulturarteko hezkuntzaren hastapenak

+IKASTARO LABURRAK

*Zure beharretara egokitutako trebakuntza ere eskaintzen dugu!

MATRIKULA IRAILAREN 1ETIK 30ERA

www.urtxintxaeskola.eus
urtxintxa@urtxintxaeskola.eus
94 432 04 45
Zabalbide 26, behea 48006 Bilbo.

Bizkaiko
urtxintxa
eskola